

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 18. februar 2019
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Emil Thomas Hilligsøe
Thomsager
Sagsnr.: 2019-0030-1966
Dok.: 991105

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 327 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalget har stillet til justitsministeren den 22. januar 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Trine Bramsen (S).

Søren Pape Poulsen

/

Susanne Lehrer

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 327 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, om ministeren finder det hensigtsmæssigt, at vidner til skudepisoder fremgår med navn og adresse af rettens dokumenter - selv om disse er forældre til børn, der også er vidner i sagen, og som er omfattet af navne- og adressebeskyttelse - og der dermed defakto ikke er en beskyttelse af børn i disse sager?”

Svar:

1. Det er helt afgørende, at navne- og adressebeskyttelsen for vidner i straffesager virker efter hensigten. Det må ikke være sådan, at et vidne i en straffesag, der har fået navne- og adressebeskyttelse, reelt ikke opnår denne beskyttelse, fordi oplysninger om vidnets identitet fremgår eller kan udledes af sagens dokumenter, f.eks. på baggrund af oplysninger om vidnets forældre, der er vidner i samme sag.

Vidners rettigheder og tryghed er en mærkesag for mig. Derfor præsenterede jeg i november 2017 vidnepakken ”Tryghed for vidner”, der blev gennemført ved en lovændring, der blev enstemmigt vedtaget af Folketinget. Med lovændringen skete der bl.a. en styrkelse af navne- og adressebeskyttelsen for udsatte vidner.

2. Jeg har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der oplyser følgende:

”Det antages, at der med udtrykket ”rettens dokumenter” i spørgsmålet henvises til den bevisfortegnelse, der udarbejdes af anklagemyndigheden i forbindelse med en straffesag.

Det følger af retsplejelovens § 837, stk. 2, at vidner på rettens bevisfortegnelse skal angives med navne og adresser.

Efter retsplejelovens § 838, stk. 1, skal den kopi af bevisfortegnelsen, der sendes til forsvareren, derimod ikke angive vidners adresser.

Baggrunden for bestemmelsen er ifølge forarbejderne, at angivelse af vidners adresser i den bevisfortegnelse, der sendes til forsvareren, vil kunne indebære en risiko for, at adresserne kan misbruges af den tiltalte eller personer med tilknytning til denne. Samtidig lægges det til grund, at oplysninger om et vidnes adresse i langt de fleste tilfælde vil være uden betydning for tiltaltes forsvar, ligesom det forudsættes, at forsvareren vil kunne få adressen oplyst af anklagemyndigheden i de få tilfælde, hvor

oplysningen kan være af betydning.

Det følger endvidere af retsplejelovens § 838, stk. 2, at anklagemyndigheden kan give forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysninger om bopæl og/eller navn på et vidne til tiltalte, hvis anklagemyndigheden under straffesagen agter at anmode retten om at bestemme, at disse oplysninger ikke videregives til tiltalte efter reglerne om anonym vidneførsel, jf. retsplejelovens § 856, stk. 2.

Efter retsplejelovens § 856, stk. 2, nr. 1, kan retten bestemme, at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte (delvis anonymitet), hvis *afgørende hensyn til vidnets sikkerhed taler for det*, og oplysningen må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar.

Ifølge retsplejelovens § 856, stk. 2, nr. 2, kan retten bestemme, at tiltalte hverken må få oplyst vidnets navn, stilling eller bopæl (fuldstændig anonymitet), hvis *afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør det påkrævet*, og oplysningerne må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar.

Det fremgår af forarbejderne, at hensynet til tiltalte og tiltaltes muligheder for at forsvare sig indebærer, at der bør være meget snævre rammer for adgangen til at tillade anonyme vidner, og at betingelserne for at tillade dette derfor også kun undtagelsesvist vil være opfyldt.

Vurderingen heraf vil afhænge af de helt konkrete omstændigheder i den enkelte sag. I denne vurdering vil der kunne lægges vægt på eventuelle oplysninger om vidnets tilknytning til tiltalte, herunder om vidnet er uden tilknytning til tiltalte, har en perifer tilknytning til tiltalte eller har en nærmere personlig tilknytning til tiltalte. Der vil ved denne vurdering bl.a. også kunne lægges vægt på oplysninger om sagens karakter, herunder bl.a. om der er tale om en sag omfattende et kriminelt miljø, hvor vold og trusler erfaringsmæssigt jævnligt forekommer.

Fra nyere praksis kan der bl.a. henvises til Højesterets kendelse af 10. april 2018 (U 2018.2213 H), hvor Højesteret tiltrådte, at et vidne kunne føres anonymt i en sag om ulovlig våbenbesiddelse under særligt skærpende omstændigheder.

Hvis betingelserne for hel eller delvis anonym vidneførsel er opfyldt, skal anklagemyndigheden i forbindelse med behandling af sagen være opmærksom på, at oplysninger om navn og/eller bopæl ikke fremgår af sagsakterne på en sådan måde, at tiltalte oplyses herom, herunder også når der er familiemæssige relationer mellem vidnerne.”

3. Jeg har endvidere indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet kan oplyse, at Rigspolitiet i forbindelse med udmøntningen af regeringens udspil ”Tryghed for vidner” har foretaget ændringer i politiets sagsstyringssystem (POLSAS), der skal sikre bedre beskyttelse af navne- og adresseoplysninger i politirapporter under efterforskningen.

Med ændringerne af POLSAS er det blevet muligt at tildele en person såkaldt ”fuld anonymitet”. Ved anvendelse af denne form for identitetsbeskyttelse udelades vidnets navn og adresse fra de automatisk genererede felter i rapporter/dokumenter dannet i POLSAS og erstattes med et løbenummer.

Selv om personen har fået tildelt beskyttelsen ”fuld anonymitet” i POLSAS, vil alle oplysninger om navn og adresse fremgå af den bevisfortegnelse, der sendes til retten. Baggrunden herfor er, at beskyttelsen ”fuld anonymitet” kun gælder under efterforskningen, og at det således er op til retten at vurdere, om vidnets identitet i medfør af retsplejelovens § 856, stk. 2, nr. 2, også skal holdes hemmelig for tiltalte under hovedforhandlingen. Rettens stillingtagen hertil kan ske forud for hovedforhandlingen, jf. retsplejelovens § 845, stk. 1, nr. 7.

Rigspolitiet har udarbejdet retningslinjer om anvendelsen af den nye identitetsbeskyttelse i POLSAS. Det følger heraf, at politiet skal anvende identitetsbeskyttelsen ”fuld anonymitet”, hvis politiet (eller anklagemyndigheden) vurderer, at afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør det påkrævet at beskytte vidnets navn og adresse. Dette vil være tilfældet, hvis det vurderes, at vidnet kan blive udsat for repressalier eller andre ubehageligheder, hvis gerningsmanden får oplysninger om vidnets identitet. Det kan også være tilfældet i situationer, hvor identitetsbeskyttelsen vurderes at være nødvendig for at undgå, at vidnet af frygt for repressalier eller lignende ikke ønsker at lade sig afhøre af politiet.

Det fremgår desuden af Rigspolitiets retningslinjer, at beskyttelsen vil være påkrævet under efterforskningen af sager, hvor der er mulighed for, at anklagemyndigheden vil anmode retten om, at vidnet føres anonymt i medfør af retsplejelovens § 856, stk. 2, nr. 2.

Det fremgår herudover af Rigspolitiets retningslinjer, at fuld beskyttelse af et vidnes identitet i POLSAS navnlig vil være relevant i visse sager om grovere og organiseret kriminalitet, herunder bandekriminalitet. Den primære målgruppe for ”fuld anonymitet” i POLSAS er såkaldte tilfældighedsvidner, men identitetsbeskyttelsen kan også ud fra en samlet vurdering være rele-

vant, selv om der ikke er tale om et tilfældigt vidne.

Rigspolitiet kan endelig oplyse, at vidnets navn og adresse alene udelades fra de automatisk genererede felter i rapporter/dokumenter dannet i POLSAS, men ikke fra f.eks. fritekstfelterne i politirapporterne eller andre dokumenter, der indgår i sagen. Det fremgår på den baggrund af Rigspolitiets retningslinjer, at politiet skal være opmærksom på, at oplysninger om vidnets identitet ikke fremgår andre steder i politiets rapporter eller af sagens øvrige dokumenter. Hvis vidnets identitetsoplysninger fremgår af sagen, og der er grund til at beskytte disse oplysninger, vil politiet i medfør af retsplejelovens § 729 a, stk. 4, meddele forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysningerne.”